

Feria sexta

ergo possibile nō est q̄ hanc aquam de mari
totaliter extraham. ⁊ in hāc foueā parua col-
ligaz. Ita nec est possibile. q̄ tu deuenias ad
sublimitatē ⁊ infinitatē trinitatis ⁊ ad plenā
diuinitatis notitiā. **Uñ** mḡ. i. sen. di. ij. c. i.
loquens de sublimitate sancte trinitatis di.
de ip̄a cū modestia ⁊ timore agendū est. ⁊ at-
tentissimis auribus atq; deuotis audienduz
vbi querit vnitas ⁊ trinitas p̄ris ⁊ filij ⁊ spi-
ritus s̄cti. **Q**uia nihil piculosius alicubi er-
rat. nec laborosius aliqd querit. nec fructuo-
sius aliquid inuenit. **T**ertio fides trinita-
tis est magna rōe vtilitatis fructuose. magna
em̄ vtilitas est sancte trinitatis. cū null⁹ sine
ea saluari possit. p̄ eā solā beatificari ⁊ saluari
oportet. **Uñ** athanas. Quicumq; vult salu⁹
esse. ante omnia opus est. vt teneat catholicā
fidem. **F**ides autē catholica hec est. **Uñ** deū
in trinitate. ⁊ trinitate in vnitate veneremur
Uñ mḡ. i. sen. di. i. **R**es quib⁹ fruendū est.
⁊ nos beatos faciunt. sunt p̄r ⁊ filius ⁊ spirit⁹
sanctus. **A**ssignari p̄nt igit̄ tria documen-
ta. **P**rimū q̄ ois nostra factio. omnis nostra
inceptio. qñ surgimus mane vadim⁹ ad men-
sam. dormitū de nocte. sit in noie p̄ris ⁊ filij
⁊ sp̄s̄ sancti. **Uñ** plato in thimeo. **I**n oibus
sive maximis sive minimis. diuinū auxilium
debet implorari. **I**n signū huius dñs prece-
pit apl̄s baptizare omnes gentes in noie pa-
tris ⁊ filij ⁊ sp̄s̄ sancti. **Uñ** narrat greg. i. dia-
lo. ca. iij. de quadā monacha cuiusdā mona-
sterij que mane lactucā aspiciens cōcupiuit.
quā auide momordens sine signo crucis. et
inuocatione trinitatis arrepta a diabolo. p̄ri-
mus cecidit. cūq; mirabiliter veraxet vni p̄ri
equino sub celeritate nunciatū est. vt veniret
cōcitus. cūq; diabolus videret sc̄m̄ patrem
cōiurans ⁊ interrogatus r̄ndit. **E**go inq̄t qd
fecisti. stabā sup lactucam venit illa ⁊ momor-
dit me ⁊ sic ex p̄cepto viri dei abcessit. **S**e-
cundū documentū q̄ omnis n̄ra bona deser-
uio sit in nomine dei. s. sibi reddendo gr̄as.
p̄ gloriā patri. **I**n cuius signū greg. ordina-
uit q̄ in fine psalmoz semp diceret gl̄ia p̄ri.
Tertū documentū q̄ in omnibus n̄ris anxi-
etatibus angustijs ⁊c. si volumus liberari. de-
bemus inuocare sc̄tām trinitatē p̄ illa v̄rba.
Sancte de⁹ sancte fortis. sancte ⁊ misericors
saluator miserere nobis. **D**e quibus v̄rbis
refert damas. li. iij. q̄ cū apud cōstantinopō-

Post inuocauit

lim pestilentia grauis esset. quidā puer de me-
dio ppli in celū rap⁹. predictū canticum san-
cte trinitatis ab angelis est edoctus. qd̄ cum
rediens coram populo decantasset. mox om-
nis pestilentia est fugata.

Feria sexta post inuocauit.

erat dies festus

Iudeoz ⁊ ascendit iesus hieroso-
limam. iob. v. **A**lbertus de na-
tura planetaz dicit q̄ celestes influentie plus
influnt in vno loco ⁊ tempore q̄ in alio s̄m
aspectus magis directos vel indirectos. **S**ic
v̄re certa sunt loca deo dicata ⁊ magis acce-
pta. ⁊ ad impetrandū diuine gratie influenti-
am oportunā. sicut sūt ecclie ⁊ altaria. vñ ps.
Adorate deū in atrio sancto eius. **A**d b̄ em̄
vt habet. xij. q. i. futuram eccliam. viri religi-
osi sicut fuit cōstantinus. nō solū possessiōes
⁊ p̄dia que possidebāt. sed etiā semetip̄os do-
mino consecrarunt. edificantes basilicas i su-
is fundis in honore sanctorū mart̄z p̄ ciuita-
tes ac monasteria innumera. in quib⁹ cet⁹ do-
mino seruientiū p̄uenirent. **E**rgo ad illa sa-
cra loca ad orandū. ⁊ deo placandū frequen-
ter accederemus. doctor v̄ritatis viā p̄mōstran-
do. dum erat dies festus iudeoz ascendit hie-
rosolimam in templum. **Q**uerit cum xp̄s ser-
uauerit festa iudeoz quare xp̄iani etiā non
festiuant sabbata eoz. **A**ndetur q̄ hoc ordi-
nauit ecclia instinctu sp̄s̄ sancti. vt post resur-
rectionem domini sabbatū nō coleret. s̄ do-
minicaz diem loco sabbati celebrare debem⁹
p̄pter honorē ⁊ gaudiū resurrectionis nec illa
mutatio est s̄ preceptum. **C**ro. xx. **M**emeto
vt diem sabbati sanctifices. quia diem domi-
nicā pro sabbato colendo obseruat morale s̄
qua ratione hoc mandatū a deo preceptū
est. **S**unt namq; duo in illo precepto scilicet
morale ⁊ ceremoniale. morale scilicet illud qd̄
est de dictamine legis naturalis scilicet vt ho-
mo aliquo tempore vacet contemplationi et
diuino cultui. **J**udei enim propter inditam
auariciem tantum se ⁊ sibi subditos opibus
seruilib⁹ occupasset q̄ mēs eoz oīno destru-
cta fuisset. ⁊ id illa obseruatio sabbati istituta
fuit a dō vt et qñq; i recognitionē bonoz rece-
ptoz dño cultui vacaret gr̄as peteret ⁊ v̄iaz

de peccatis inuenirent quod ita bene per vacationem diei dominice observatur sicut sabbati. Sed ad hoc quod ceremoniale. scilicet ad operis taxationem et temporis non observatur. sed mutatum est in die dominica in memoriam et reuerentiam dominice resurrectionis nec ab aliquo christiano sabbatum coli debet ne videatur iudaizare et predicatores antichristi esse.

¶ In grece. de con. di. iij. puenit. dicit increpatione ciues romanos. **¶** Peruenit ad me quosdam peruersi spiritus homines praua inter vos aliqua et sancte fidei aduersa seminasse. ita ut in die sabbati aliquid operari prohiberent. quod quid aliud nisi antichristi predicatores dixerim. qui. scilicet. antichristus veniens die sabbatum atque dominicum ab omni faceret et ope custodiri. Sed quid de muliere que uultu faceret die sabbati vacare. **¶** Rndet Ray.

¶ Quod talia uota sunt reuocanda. si sint suspecte mulieres que iudaizare uelint. aliter non. si bene faciunt propter reuerentiam beate uirginis. **¶** Et queritur an die dominico unquam liceat. propter instantem necessitatem operari. **¶** Rndet Ray. in summa que licet arare. fructus colligere. propter periculum hostium qui forte hoc alijs diebus capent uel occiderent. uel iacente segete in agro. aut feno in pratis. si imineat tempestas aut pluuia que corrumpat aut deteriorer talia. **¶** Et in hoc epistola loci si commode adiri possit. uel simplex sacerdos queri debet qui potest hoc indulgere. et cum talibus dispensare ut talia remouent et se a damno precauent. **¶** Quantum nunc ad persecutionem euangelij et continuationem heretice dicebat quod christus chananeam exaudiuit misericordiam petentem. hodie quod misericorditer suscepit peccatorem petentem et in hoc in primo euangelio notantur tres partes.

In prima absolutio peccatoris figuratis et hoc in principio.

In secunda curatio languoris corporalis ibi. Erat autem quidam homo.

In terna detractio liuoris carnalis ibi. Erat autem sabbatum.

Quantum ad primum

est notandum quod iudei tunc in anno habebant festa solennia. scilicet festum azimorum in pascha quando agnus paschalis immolabatur. et azima. id est panis albus non fermentatus. uulgariter. maczen kuchen comedebatur. Festum nouarum quod distat a pascha. uel hebdomadam que faciunt. xliij. dies. quod fuit festum pentecostes siue iubilaei. id est deo offerebantur primicias. Festum tabernaculorum siue scenopexie

in memoriam exitus de egipto. **¶** Et per festum in cruce. fuit pentecostes ad quod festum christus ex lege ascendit in iherusalem. quod omne masculinum tenebatur in istis tribus solennitatibus coram domino in iherusalem. ubi templum domini erat apparere. ut dicitur Exo. xxij.

¶ Et in iherusalem fuit probatica piscina. dicta per sicut piscina. quod piscibus carebat. et aqua ex collectione pluuie illic affluentium habebat. hec grece dicebatur probatica. id est ouis. quod probatus grece est ouis latine. quod ibi oues immolande lauabantur. hebraice autem bethsaida. id est domus pecudum que ibi reseruabantur ad immolandum. **¶** Et dicitur de muliere quod forte habuit aliquod tectum superius. sub quo habuit quinque porticus. unde per dominam aialium immolando. cuilibet speciei una porticus corrunderet et in his iacebat magna multitudo infirmorum de diuersis partibus. propter uirtutem aque piscine. quam uirtute ex tribus dicitur habuisse.

¶ Primo ab hostijs immolandi que ibi lauabantur. et a deo consecrabantur. **¶** Secundo a ligno crucis. ut in histo. scola. dicitur quod regina sabba uidit in domo salomon quoddam lignum. de quo dixit salomoni. quod in eo quidam suspendendus erat. pro cuius morte regnum iudeorum delecti debebat. **¶** Tercio salomon illud lignum in profundum in uisceribus terre abscondi fecit. ubi postea probatica piscina est facta. quia tempore passionis christi illud lignum supernaturauit. quod iudei acceperunt. et cruce dominicam parauerunt. **¶** Tertio a motu angeli descendenti et mouentis aqua.

¶ Moraliter probatica piscina sanationem infirmorum merito penitentie designatur. que habet uirtutem omnium spiritualium morborum curatiuam. **¶** Actum. ij. Petrus dixit penitentiam agite. et accipietis donum spiritus sancti in quo omnia perdit et necessaria ad uitam eternam reducuntur. **¶** Figuratur in iozane qui naama leprosum lauit et munda uit iij. Regum. v. Sic spiritualis leprosus qui amisit omnem sanitatem et omnem uirtutem et gratiam. despectus a deo et angelis a regno celorum exclusus. Lauans se in penitencia a lepra peccati mundatur. et amissa per peccatum recuperat de pe. di. iij. autoritas. **¶** Omnia bona per peccatum mortua. per penitentiam reuiuiscunt ad meritum uite eterne. uelut.

Quod per peccatum fuit in te mortificatum fiet ad hoc gratum si fuerit uiuificatum.

¶ Quis igitur piscine quinque sunt porticus id est considerationes allicientes et inducentes ad penitentiam. scilicet consideratio.

Reatus proprii

Seueritatis iudicij.

Opportunitatis temporis et loci.

Incertitudinis status proprii.

Certitudinis mortis periculi. **I**ta primo volēs lanari p̄ penitentiā et sanari. d̄ ingredi p̄ cōsiderationē primā pornicij. et diligenter examinare propriā cōscientiā de reatib⁹ proprijs. et om̄s aggranare et nō se superbe excusare. Sic cogit scit q̄ multipliciter deū offendit. paucis delectationib⁹ gl̄iam eternā amisit. et eternā penā impetravit. **U**n̄ anime peccatrici se excusant d̄ peccatis dicit **H**iero. **Q**uā aīa ignara et ceca q̄ modo dicis nō sū polluta. p̄ baalim. i. diabolum nō ambulauit. vide vias tuas. i. examinare facta tua in cōualle. i. humilitate cordis et profunda p̄scrutatiōe. et scito quid feceris. q. d. **A**nima peccatrix noli te excusare d̄ tuis infimis malicijs q̄ perpetrasti. vel cogitatiōe vel delectatione cōsensu vel ope. sed cognosce tei factā et deturpatā mortalit̄ et priuatā diuine gr̄e. nec dicas nō ābulauit p̄ baalim. i. tēptatiōes demonum. sed ponit̄ cognosce te de liquisse granit̄ d̄ deū et primū. et pete ab ip̄o veniā et cōsidera in hūilitate cordis culpe turpitudinē cū rubore verecūdie. et ip̄am deplora in amaritudine cōtritiōis. **I**ta vt dicit glo. super eze. xxxvi. **R**ecordamini viarū viarū pessimarū et displicebūt vobis iniquitates v̄re et erubescitis super vijs v̄ris. **N**ōne dauid cōsiderāns turpitudinē suarū peccatōrū displicuerūt sibi cū rubore verecūdie. d. **A**mplius laua me dñe ab iniquitate mea et a pecc. meo etc. qm̄ iniquitatem vsq̄ d̄ me ē semp. **S**ecūdo intra scōdaz pornicij p̄ cōsiderationē seueritatis iudicij. q̄ sicut via iusticie nullū bonū manet iremuneratū. sic nec malū manet impunitū s̄m **H**oe. iij. de plo. **I**udex enim v̄lis xp̄s om̄s iudicabit et vniciq̄ reddet iuxta sua merita bōa vel mala que gessit i corpore. **E**t iō miser peccatōr cōsiderare d̄z de omnib⁹ cogitatiōib⁹ v̄bis et factis necnō de malis cogitatiōib⁹. et omnib⁹ q̄ cumq̄ d̄ diuinā voluntatē fecit. de quib⁹ omnibus reddet rōem et grauit̄ puniet. nisi penitentiā egerit. **I**ta seueritate iudicij bñ q̄dez sanctis hiero. cōsiderabat dicens **S**ive comedā siue bibā dormiā vel vigilē semp sonat in aurib⁹ meis tuba di. **S**urgite mortui ad iudiciū. **T**ertio intra pornicij tertā p̄ cōsiderationē opportunitatis t̄pis. **N**ō nāq̄ est t̄pus

pn̄ie et gr̄e p̄ hāc vitā t̄ps retributiōis p̄mis. gl̄ie vel pene. **I**ō apls hortat om̄s di. ij. cor. vi. **E**cce nūc t̄ps acceptabile. ecce nūc dies salutis. **Q**uicq̄d em̄ vnusq̄sq̄ seminat i estate de eodē v̄nt in hyeme. **A**pls. **Q**ui p̄ce seminat parce et metet. **U**n̄ sapiēs in puerbjs dicit fornicā inter oīa aīalia terre esse sapientiorē ex eo q̄ congregat in estate q̄ comedat in hyeme. **U**n̄ ip̄a instinctu nature precipit t̄pus optimū congregandi. et iō congregat ne sibi deficiat. **U**n̄ recitat. in hyeme alaunda venit ad fornicā petens de granis q̄ collegerat in estate. et q̄siuit fornicā q̄d alaunda in estate fecerit. **A**ndit q̄ cātauerit. et dixit fornicā. si p̄estatem cātaasti nūc poteris saltare. qz nbi nihil condididā. **S**ic in alia vita nihil nisi de tuis meritis habebis q̄ mō t̄pe gr̄e cumulasti.

Quarto intra pornicij quartā p̄ cōsideratiōez incertitudinis tui stat⁹. **N**escit em̄ hō an odio vel amore dign⁹ sit. **E**ccl. ix. **N**ull⁹ em̄ cōi lege pōt h̄re certitudinē sui stat⁹. **V**t deo placeat in suis actib⁹ vel displiceat. **D**z q̄ quilibet inquātū in se est facere illa q̄ disponit de p̄gruo ad recipiendū diuinā gr̄am q̄z precipiū est p̄nā p̄ quā delectant̄ peccā. act. iij. **P**enitemini igit̄ et auertimini. vt delectant̄ peccā vestra. **I**ta si impi⁹ penitentiā egerit ab omnibus peccatis suis vita viuēt et nō morietur **E**zech. xvij. et in eplā hodierna. **Q**uinto debemus intrare quintā pornicij. p̄ cōsiderationem certitudinis mortis q̄ inenitabilis oēs morimur. s̄ ignoram⁹ t̄ps. vñ beda. q̄ nihil certius morte. et incertius hora mortis. et iō sp̄ pati debemus esse iuxta admonitiōez mat. xxv. **V**igilate itaq̄ quia nescitis diē neq̄ horam. **S**i quis enim diligenter hec quinq̄ cōsiderat proculdubio penitentiā intrat. **S**ed diceret quis nō possū tolerare de peccatis commissis. **D**ico q̄ nō dicis verum quod patet. **I**am quidaz in latrocinio captus ligatus. ad iudicatus. et oculis velatis ducebatur ad suspendiū. **Q**ui rex venit obuiā dicens **A**mice q̄ duceris. **A**ndit p̄ter latrocinium ducor ad iudicatus ad p̄ambulū. **S**it rex. nūquid toles q̄ latrocinij perpetrasti. **A**ndit sic dñe vellem satisfacere **A**diecit rex. **E**t ego misereor tui et eū a suspendio liberauit. sic hō p̄ peccatū mortale facit latrocinij et occidit animā in q̄ latrocinio caput a diabolo et accusatus coraz iudice cui omnia sunt p̄ntia. nuda et aperta. **lebre. r.**

iudicat ad mortē eternā. eze. xviij. **N**ia q̄ peccauerit ip̄a moriet̄. **N**ā velut latro oculis proprie p̄sideratiōis relat̄. ducit̄ velocissime sic sagitta baliste. ad p̄bulū infernale ⁊ ad tormenta p̄pema. **N**ā vita n̄ea ē velocissim⁹ curfus ad mortē in quo nec paululū stare nec tard⁹ ire p̄mittimur h̄ oēs pari passu vrgemur. **S**eneca quondie morimur. quondie aliqua ps vite dimittit̄ ⁊ cū crescim⁹. vita decrescit. **C**ū igit̄ pctōr sic velocissime currat ad mortē obuiat ei dñs frequēt⁹ ⁊ loquit̄ ad eū per inspiratiōem vt cogitet quō ad penā eternā iudicatus est ad quā sine intermissione ducitur. **D**icit igit̄ dñs doleas q̄ pctm̄ omisisti ⁊ animā occidisti. **S**i igit̄ pctōr dixerit doleo ex corde. **S**tatim a p̄no a suspendio liberat̄ inferni. ⁊ reconciliat̄ deo. quare eze. xviij. dicit̄. **S**i impius egerit p̄niam ab omnib⁹ peccatis suis que opatus ē ⁊ custodierit omnia p̄cepta mea. vita viuet ⁊ nō moriet̄. **C**erte reuocatio sententiē mortis.

Secūda pars in qua

tangit̄ curatio languoris. ⁊c. **N**ā q̄sto infirmitas est plixior tanto grauior est patienti. **Q**z igit̄ iste languid⁹ lōgo tpe in infirmitate sua laborauit. s. xxxviij. annis nō est dubiū quin multū affligeret̄. sed saluator noster ei⁹ afflictōem p̄siderās dicit. **V**is salu⁹ fieri ad innuendū neminem posse saluari inuitum. **A**ndit languid⁹. **D**ñe hominem nō habeo. pauper em̄ erat ⁊ hominez p̄ suo auxilio nutrire non poterat. **D**icit igit̄ iesus surge tolle grabatū tuū. ⁊c. **M**oraliter qz multis annis in peccatis iacent ⁊ delectant̄ in tm̄ q̄ quis in porticu ecclie sint. lauari tm̄ p̄ p̄niam nolunt. **S**i merito dicere p̄nt dñō. hominē nō habeo. i. vsū rōnis vt hō. sed vt litargicus ⁊ amens iaceo. **N**ā vt dicit galien⁹. litargia est quedam passio mentis cū febre acuta. **H**ec em̄ fac̄ homines amētes ⁊ obliuiosos. intm̄ q̄ qñqz putant se mortuos. nec q̄quid debere comedere hoz caput fm̄ galie. foueri nō v̄z. sed ponderari. **Q**ñ medic⁹ quidā bon⁹ tali litargio imaginanti se nō h̄re caput. imposuit capiti suo capellū plumbeū. ⁊ sic p̄m̄ ex onere q̄d portauit p̄m̄ ex repercussioe sanguinis ⁊ caloris qui ad caput suū ascenderat. duct⁹ ē ad sui notitiā. **S**ic sp̄nialiter amentes. i. bimbung. ⁊ pctōres nō p̄siderantes se h̄re caput. s.

deū omniū maloz inspectorē qui obliu sunt dñi creatoris sui feruore p̄cupiscentie iacentes in peccatis nō sūt fouendi ⁊ p̄soladi. sed potius p̄derandi ⁊ cohercendi penis. vt sic ex vna pte timore pene p̄pals. ⁊ ex alia pene infernalis vt cohibeant̄ a malis ⁊ reducant̄ ad cognitiōem vitat̄. qz vt dē extra de vi. et lo. cle. vt clericoz mores q̄s diuinus amor a malo nō reuocat. pena t̄pal̄ saltem cohibeat a pctō. **Q**uilibz igit̄ languid⁹ inueteratus volēs sanari ⁊ a penis oibus liberari p̄cepto x̄pi v̄z nō solū timore. sed etiā x̄pi amore.

Surgere de peccatis penitendo.

Tollere lectū satisfaciendo.

Ambulare stantib⁹ p̄ficiendo. **H**z nāqz p̄rio pctōr surgere a pctis. vñ apls. **S**urge q̄ dormis ⁊ resurge a mortuis. **S**urgit nāqz velocissime qui in lecto suo lenit̄ scorpionē. **S**ic qui in p̄cia lenit̄ pctm̄ pungitiū dē statim surgere ⁊ p̄sciētā p̄ dolorē lachrymarū p̄urgare. sic p̄peta q̄ dicit. **L**auabo p̄ singlas noctes lectū meū. i. p̄sciētā. ⁊ lachrymis meis stratiū meū. i. delictū in q̄ sten rigabo. **A**nima nāqz q̄ mūda homini infundit̄ qñ pctm̄ actuale p̄petrat maculat̄. **Q**ñ dicit doctor subnl̄ scor⁹ in. iij. suo sup̄ mḡm. **Q**z quis actus pcti transeat. o3 tm̄ q̄ aliq̄d remaneat p̄ actū in anima alioqn̄ siles eēt qui pctm̄ omisisset ⁊ qui nō. ⁊ b̄ intelligitur tam de actu interiori peccati q̄ exteriori. **Q**z sicut per contactū ali cuius pulcri coloris remanet vestigiū pulcritū ⁊ clarū in aliq̄ subiecto. ⁊ p̄ tactū immundi coloris immūdū vestigiū. sic p̄ bonū op⁹ ⁊ virtuosū actū remanet in anima q̄dam pulcritudo ⁊ decor anime. p̄ quā acceptat̄ a deo ⁊ ordinat̄ ad gl̄iam. ⁊ p̄ malū ⁊ viciōsū actū remanet quedā macula discōueniēs anime ⁊ dānosa p̄ quā ordinat̄ ad penā. **N**ulla autē macula tātomagis deturpat ⁊ nocet ip̄i peccati. quāto natura ip̄ius qui p̄mittit̄ pctm̄ ē nobilior. **U**nde quando actus peccati trāsiens siue fuerit i cogitatōe siue locutione siue facto p̄petrat̄ i appetitu sensitūo fit macula v̄cial̄ peccati qñ v̄o b̄ ⁊ idē act⁹ peccati p̄petrat̄ in appetitu intellectūo h̄ois. fit macula mortal̄is pcti remissibil̄. qñ v̄o i appetitu intellectūo ā gl̄i p̄petrat̄ act⁹ trāsiens pcti fit itez macula mortal̄ h̄z irremissibil̄. ⁊ sic v̄cial̄ macula pcti ē v̄bitū pene r̄minabil̄ mortal̄ v̄o macula ē v̄bitū pene interminabil̄ q̄stū ē d̄ se h̄z p̄ p̄niaz relaxet̄.

Irremissibilis deo macula est debitum pene eterne simpli. **S**z querit quare macula venialis peccati est debitum pene terminabilis et non mortalis. **D**ico quod in veniali illa inordinatio dilectionis creature contra deum fuit, propter fragilitatem veniam meret. alia autem propter malitiam. id est non. **S**z quare macula mortalis peccati est in homine remissibilis. et propter penam veniam meret. et in angelo sicut est irremissibilis. **D**icit alexander in .iiij. suo. quod liber arbitrium est in deo angelo et homine. non tamen equaliter. in deo est enim liber arbitrium a se electionem et propter. in homine vero est liber arbitrium mutabiliter a se electionem. sed postquam elegerit immutabiliter. **U**n cum homo possit penitere. angelus vero non macula peccati mortalis in homine potest esse remissibilis. in angelo vero est irremissibilis. **U**n igitur deus sit tante misericordie quod penam infinitam vult pro peccatis et dolore contritionis relaxare. surgere debemus a peccatis ad dolorem et contritionem. **S**ecundo languidus spiritualis debet tollere lectum. id est in corpore suscipere penam et laborem. ieiunando. orando vigilando. ut satisficiat pene debite. **Q**uia hoc debet sit tante pietatis quod statim peccatori pro contritione relaxat maculam et culpam non tamen tollit penam nec dimittit. nisi peccator tollat lectum. id est laborem satisfaciendo. **I**n omissione enim peccati duo inveniuntur. scilicet culpa qua contra dei preceptum quis fecit. et pena ad quam obligat peccator propter illam transgressionem. **S**z primum. scilicet culpam deus facilliter dimittit. quod in instanti contritionis et doloris iuxta illud psalmi. **C**or contritum et humiliatum deus non despicies. **U**n cum dauid diceret. ut beatus iohannes regium. peccati mi dixit ei nathanael. **D**ominus quoque transtulit peccatum tuum. **S**ed secundum. scilicet penam debitam peccati deus non ita facilliter dimittit. quod non sine aliqua pena equiualem in acceptione divina dimittit. **O**portet ergo de offensa dei aliquam emendam facere. quod potest fieri tripliciter. scilicet aut per animam. aut per corpus. aut per substantiam. per animam fit emenda per amoris incensionem. et charitatis inflammationem. quod sicut ignis est purgatiuum metalli auri et argenti. sic charitas purgat animam a macula peccati. propter quod preceptum fuit illi numeri. **Q**uia omnia que deo offerri debeant. et per ignem transire ut per flammam ignis purgantur. sic quoniam anima per peccatum est contaminata per dolorem charitatis purgatur. id est per .iiij. **C**haritas operis multitudinem peccatorum. quod non potest intelligi de culpa. oportet ergo intelligi de sequela. scilicet pena. **E**menda per corpus fit per amarum compunctionem in lacrymarum effusione. et carnis maceratione. si

cut enim aqua lauat fordes exteriores. ita lacrima compunctionis interiores. ut sic delectatur fuit in peccato. ita doleat in compunctione. **R**emedium fuit petri. **S**ecundum enim quantitatem culpe. ut dicit Gregorius. debet esse magnitudo pene. ut sint fructus digne penitentiae. **U**n deus .xxv. **P**ro mensura peccati erit et plagarum modus. **U**n si quis penitentiam dignam et adequatam proficeret pro morte. statim euolaret. **E**menda per res corporales. fit in elemosinarum largitione. **U**n matthei .v. **B**eati misericordes quoniam ipsi. etc. **E**t quoniam est illud singulare remedium. **I**dem dixit daniel ad regem nabuchodonosor peccata tua elemosinis redime. **D**aniel .iiij. **T**ertio languidus debet ambulare in virtutibus proficiendo. scilicet sursum per viam caritatis. deorsum per viam pietatis in tristitiam per viam humilitatis. **S**ic enim penitentes ambulat viam trium dierum et noctium ad motum dei orationem. etc.

Tertia pars in qua

agitur de tractatione iuoris criminalis. iudei namque videntes languidum a christo sabbato curatum lectum suum portare de mandato christi reprehenderunt eum de violatione sabbati. **D**ies enim sabbati prima fuit que precipiebatur a deo feriari. **Ex .xxxi.** **C**ustodite sabbatum meum. est enim vobis sanctum qui polluerit illud. morte morietur. qui fecerit in eo opus. prohibet animam ipsius. **E**t autem iudei hoc preceptum ad litteram et non ad sensum obseruabant videtes iustum portare lectum suum. carnem apparentem habere indecentem habebant ipsum reprehendendum. et iesum disfamandi. de cuius impio hoc fecit. ipse enim tanquam subdoli non interrogat quos te sanauit. quod de sanatione infirmorum die sabbati fuerunt frequenter rationabiliter ab ipso confusi. **Luce .xiiij.** **E**t sic in cruce. interrogat quis precepit grabatum tollere ut ex hoc christi opus in die sabbati posset evidenter in crepare. **M**oraliter sicut iudei ad litteram die sabbati solennizabant. nullum opus in ea faciendo. quod nec ignem accendunt. nec aliquid decoquant. nec ultra mille passus ire in suis tabernaculis permittunt. **S**ic christiani iuxta sensum spirituale in his operibus non prohibent. sed quod quiescant ab omnibus seruilibus operibus et peccatis. ut de extra de feriis. c. l. **E**t laudibus ymnis et psalmis et canticis spiritualibus debet vacare finem gratum de psalmo. di. iij. ieiunia. vñ eze. xvi. de de populo christiano adorabit populus terre ecclesie catholice in sabbatis et kalendis. **I**n quibus verbis per qualiter christiani dominica et alia festa sanctorum venerari debent. et hoc specialiter in tribus scilicet.

S

I

In ecclesiarum frequentatione.

In corporum castigatione.

In proximorum compassione.

Debet primo namque populus christianus die dominica esse in ecclesiarum frequentatione. Dicit namque plinius li. viij. Quod super omnia animalia elephantes in novilunio in flumine defectus abluunt et nouo sideri cōiter plus inclināt. et sic ad sua loca redeunt. sic per novilunium possumus intelligere quod liber festi christi. b. virginis vel alterius sancti. cuius natalicia celebramus in qua tunc homini specialiter gratia et indulgentia largitur. In qua tunc sumus et concorditer puenire debet in charitate ad ecclesiam in qua lacrymis mundari debet a peccatis deo et sanctis humiliter et deuote inclinari per reuerentiam et gratiarum actionem deo dei attente audire per operis impletionem et tunc redire possumus. Cuius dicit de con. di. i. Dominus fideles qui conueniunt in solennitatibus sacris ad ecclesiarum scripturas apostolorum et euangelij audiunt qui autem non presuerat in oratione usque missa peragat. nisi aliqua necessitas cogat conuentione priuari. Beatus enim christus docuit et facto demonstrauit. qui sancto sabbato cepit in synagoga docere. mar. vi. Contra hoc tamen danabiliter faciunt qui passus et gressus. quos mane in dedicationibus et solennitatibus frequentatione ecclesiarum dedicare deberent. tradunt per saltus et tripudia et choreas diabolo. vñ Aug. Quilibet saltus qui fit in chorea est saltus in profundum inferni. Cuius ratio est. quia sicut deuoti diebus festiuis intrando ecclesias. cordis humilitate christum adorant genibus flexis. Sic isti de terra alte saltando deludunt christo. qui alte de terra ad crucem pro eis moriendo saltauit. Item deuote manus conplectunt christum collaudando. isti in obprobrium christo deludunt brachia late extendendo qui pro eis expansis manibus et brachijs in cruce fuit clauatus. Item deuoti nudatis capibus vel velatis christo humiliter inclinant. isti in derisionem capita fertis et coronis et peplis adornant. qui pro eis spinea corona fuit coronatus. Et non solum hi mortaliter peccant choreizantes sed etiam assistentes his spectaculis. vñ cris. in quadam omelia dicit. quod non credit viro si dicat se illesum euasisse a spectaculis talium. Cui etiam sanctus propheta dauid ex eo quod vidit bersabee se lauante ad libidinem. puocatus fuerit. Et ratio ne in talibus spectaculis homo ad libidinem et ad malum. puocetur. vñ se subtrahere ab his. sic tho-

bias qui dicit nunquam cum ludentibus miscui me neque cum his qui in leuitate ambulant principem me probui thob. iij. Item ad vindictam huius peccati dicit Cro. xxij. Quod cum moyses descendisset de monte synai et appropinquasset ad castra filiorum israel. videns vitulum et choreas iratus est valde et proiecit de manu tabulas testimonij. deinde assumptis secum de filiis leui. interfecit xxij. milia hominum. Secundo populus christianus in dominica venerari debet deum in corporum castigatione. Nam solent ieiunare et sobrietate frequentare ecclesiam et diuina mysteria audire. iuxta illud petri. Res sobrietate estote et vigilate. Contra faciunt crapulosi et ebriosi. qui his diebus tabernam pro ecclesia carnibus esculis et poculis adornant ibi mensas aut altaria preparent scurrilia scortum predicant. clamoribus pulsant. et miracula ostendunt. Ibi videntes excecant. recti perdunt gressus loquaces amittunt verbum. loquuntur munit. et ideote latinizant. quare versificator canit. Qui bibo vinum lingua mea loquitur latinum. Deo omnia facit venter plenus qui est deus eorum iuxta psalmum. Hi sunt quorum deus venter est. et gloria eorum in confusione. De quibus ysa. v. Ne qui conuergitis mane ad ebrietatem sectandam et potandum usque ad vespas ut vino estueret cythara et lira et tympanum et tybia. et vinum in conuiujs vestris. et opus domini non respicitis. nec opera manuum eius consideratis. Propterea dilatauit infernus animam suam. et aperuit os suum absque ulla termino. et descendet fortes eius. et populus eius et sublimes eius. gloriosusque eius ad eum qui sanctuaria mea polluitis. eze. xxiij. Tertio populus debet festa venerari in proximorum compassione. Luc. xxiij. Si bos vel asinus. scilicet pauper vel angustatus cadit ad puteum. id est in aliquam necessitatem. nonne liberabitur die sabbati. q. d. sic. Et nam et vos angustatum et pauperem debetis rescillari die sabbati et consolari. Contra quod faciunt auari lufiores. qui die sabbati et festorum fraudulenter querunt pauperes denudare. Si miles lufioribus qui christum exuerunt vestibus suis mittentes sorte. Et qui autem omnis talis illicitus ludus secundum canones et leges prohibent peccant huius lufiores mortaliter. et grauius in diebus festiuis. et grauiissime natiuitatis scilicet in vigilia natiuitatis domini. et non solum hi. sed omnes qui concedunt taxillos. candelas vel qui ludo interfut principes vel inspectores maxime clerici. ut dicitur de aleatoribus. ff. et extra de vi. et ho. de.

clerici. Unde ipsi miserrimi lufores nō soluz
 ludendo vno peccato peccāt. sed multis. f. cu
 piditatis ⁊ auaritie p desideriu lucrādi. vsu/
 re. qz. xi. p. xij. pstant. ⁊ est vsura irremedia/
 bilis. qz alius expectat p annum. tū aut in mo
 mento vis vsurā hēre. Ita rapina ibi pmittit
 ⁊ furtū. qz voluntatē habes spoliandi ⁊ iustiti
 am. Item mendaciū ⁊ blasphemā ⁊ abnega
 tio dei. ⁊ appropriatio ⁊ inuocatio demonum
 pmittit pūritū ⁊ oīa mala. Hi omīs sunt puer
 fores xpiane religionis. ⁊ derisores xpi. ⁊ sue
 dignissime matris ⁊ sanctorū quoz festa delo
 norant. Sed querit an omnis ludus sit il
 licitus ⁊ phibitus. dico q nō. sed aliqs lud⁹
 pōt licite fieri. sicut ludus alec. ⁊ hoc quinqz
 modis. Primo dū psona cōgrua ludit. vt se
 cularis. qz clerici in alea ludere nō licet. pu
 blicus em aleator repellit a dignitate. non
 obstante cōsuetudine vt habet extra d̄ excē.
 prela. inter dilectos. Talis enā deponi pōt
 si ammonitus se nō correxerit. xiiij. q. iij. si qz
 Secūdo cōgruitas mensure vt vltra solidū nō
 ludat. vel cōem zecham. Tertio requirit cō/
 gruitas materie. vt p esculēto vel poculento
 ludat. Quarto cōgruitas temporis. vt tem/
 pore debito qd nō sit temp⁹ penitentie. tem/
 pus vacatiōis diuinorū. sicut diebus festinis
 ⁊ hmoi. Quinto q non faciat ⁊ legem ludi.
 i. q nō male cōputet nec ludentem puocet.
 Hec notantur. C. de vsu. alec. ⁊c.

Sabbato post inuocant

Faciamus hic tria
 tabernacula. Matth. xvij. Secūdu
 philosophu. iij. phi. Qnūqz naturaliter
 veniunt ad locū sibi ppriū ⁊ convenientē sue na
 ture. vt ibi quiescat ⁊ delectet talpa in terra.
 piscis in aqua. avis in aere. ⁊ salmandra in ig
 ne. Sic deus cui sunt delicie esse cum filijs
 hominū. vt cū homine posset habitare i aīa
 fecit tricliniū trinitatis. camerā memorie pro
 pte. vt ibi quiesceret pōtinuā recordationez
 camerā intelligentie p filio p ipius ⁊ nullius
 alterius cognitiōē. camerā voluntatis p spi
 ritū sancto. p sincerā dilectiōē. In his nāqz
 tribus potentis est fm mgēm. i. sen. di. iij.
 imago ⁊ similitudo dei quā pctis seu multū de/
 turpamus ⁊ sanctā trinitatem obprobriose a
 mente expellim⁹. quā si reformare volumus ⁊
 teū renouare fm exhortationez pauli ad col

loc. expoliare debemus veterem hoīem et in/
 duere nouū. q fm dei creat⁹ est glo. vt habe/
 tur de peni. di. ij. Quoniam expoliare debe
 mus habitum ⁊ vsum peccatoris ⁊ habitum
 virtutum induere. vt mens rōnalis magis ⁊
 magis crescat ⁊ acquirat cognitiōem dei. ⁊
 illa renouatio fit fm imaginē. i. rōem que est
 imago dei. Faciam⁹ igit hic in mente nostra
 tria tabernacula. Querit cū mens huma/
 na siue aīa sit singulare tabernaculū trinitatis
 an de nobilius in ea sit qz in alijs creaturis.
 Et videt q nō. qz fm mgēm. i. sen. di. xxxvij
 Deus incōmutabiliter semp in se exist. pnti/
 aliter potēntialiter ⁊ eēntialiter est in omni na/
 tura. Igit videt q nō habeat specialem mo
 dū essendi in aīa qz in alijs rebus. Contraybi
 prius dicit idem mgē. q in sanctis spiritibus
 ⁊ aīabus est excellēt⁹. f. p gām inhabitans
 Ad qd rīdendū est notandū q de est cū
 aīa tripliciter. Vno mō vniuersalit⁹ ⁊ per na/
 turā quō de esse in omnib⁹ rebus p essentiaz
 ⁊ potēntiā ⁊ pntiam. fm grego. sup cantica.
 p essentiā quidē inquātū adest omnibus. vt
 eā essendi. p potēntiā vero inquātū oīa pote/
 stati eius subdunt. sed p pntiam in quantum
 oīa nuda ⁊ apta sunt oculis ei⁹. Alio mō spi
 ritualiter ⁊ p gām. quō est cū qualibet aīa si/
 deli eā inhabitando. fm mgēm sen. di. xxxvij
 p sua capacitatis diuersitate alij amplius alij
 minus. quas sibi dilectū templū grā sue bo
 nitatis edificauit. Nō em vbicūqz ē inhabi/
 tat. vbicūqz vero inhabitat ibi est. in solis nā
 qz bonis habitat p gratiā qui sūt templū ei⁹
 Tertio mō singularit⁹ per illaplū deificū quō
 solū est in pfectis. Cū dixit angel⁹ ad gedeo/
 nem. dñs tecum viroz fortissime. Iudi. vi.
 Gedeon signat viros pfectos ⁊ fortissimos
 spū. Aliū pfectoz psonā gerit sacerdos in
 missa. cui salutanti pplm ⁊ dicenti. dñs vobis/
 scū. Rīdetur. ⁊ cū spiritu tuo. p spiritū intel/
 ligē mentis intimū. nec enā sufficit sacerdoti
 tantū mysterij sacra tractanti q dñs sit secuz
 illo modo qz primo mō ⁊ p cōem gām d qua
 dictū in scdo. sicut est cū ceteris fidelib⁹ cō/
 munitibus. quos ipse pallocut⁹ fuerat. dicēs.
 dñs vobiscū. Et iō sibi nō rīdet. sit ⁊ tecum.
 sed de ⁊ cū spū tuo. q. d. ⁊ dñs sit tecum. non
 sicut nobiscū sed plusqz nobiscū ⁊ intimiori
 ⁊ excellentiori ⁊ sublimiori mō qz nobiscū. sic
 enā sublimiori mō sūt cū virgine qz cum ali